
Pénzügyi számvitel

VI. előadás

Értékpapírok

Az értékpapír fogalma

- Forgalomképes
- Okirat, amely megtestesíti a benne foglalt jogot
- Átruházása a jog átruházását is jelenti
- Nyomdai úton előállítható, vagy dematerializált

Értékpapírok csoportosítása

I. Tartalom szerint

- Pénzkövetelést
(általában hitelviszony)
- Részesedést
(általában tagsági viszony)
- Árut, szolgáltatást

Értékpapírok csoportosítása

II. Forgalomképesség szerint

- Bemutatóra szóló

(a tulajdonos a jogok élvezője, átruházás egyszerű átadással)

- Névre szóló

(átruházási nyilatkozat szükséges általában)

- Rendeletre szóló

(az eredeti hitelező átruházza jogait más személyre [„forgatás”])

Értékpapírok csoportosítása

III. Hozam szerint

- Nem kamatozó
- Kamatozó
 - fix kamatozású
 - változó kamatozású
 - átmeneti

Értékpapírok csoportosítása

IV. Lejárat szerint

- Rövid lejáratú
- Közép lejáratú
- Hosszú lejáratú
- Lejárat nélküli

Értékpapírok csoportosítása

V. Számviteli csoportosítás

- Tulajdon (kibocsátás) szerint
 - saját
 - idegen
- A beszerzés célja szerint
 - befektetési
 - tartós jövedelem szerzése
 - befolyásolás, irányítás
 - eladási
 - forgatási célra vásárolt

Megjelenés a beszámolóban I.

A/III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK

1. Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban
2. Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban
3. Tartós jelentős tulajdoni részesedés
4. Tartósan adott kölcsön jelentős tulajdoni részesedési viszonyban álló vállalkozásban
5. Egyéb tartós részesedés
6. Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban
7. Egyéb tartósan adott kölcsön
8. Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír
9. Befektetett pénzügyi eszközök érték helyesbítése
10. Befektetett pénzügyi eszközök értékelési különbözete

Megjelenés a beszámolóban II.

B/III. ÉRTÉKPAPÍROK

1. Részesedés kapcsolt vállalkozásban
2. Jelentős tulajdoni részesedés
3. Egyéb részesedés
4. Saját részvények, saját üzletrészek
5. Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok
6. Értékpapírok értékelési különbözete

Nyilvántartásba vétel

Bekerülési (beszerzési) értéken

+ a beszerzéshez hozzárendelhető bizományi
díj, opciós díj

Elsődleges forgalmazás

Másodlagos forgalmazás

Vásárolt,
átvett

Térítés nélkül
kapott

Kamattal csökkentett
beszerzési érték

Átadó által közölt
(kamatot nem tartalmaz)

Nyilvántartásba vétel - Sajátosságok

- diszkont értékpapírok névérték alatti vásárlásánál
(a különbség időarányos részét aktív időbeli elhatárolásként kell elszámolni)
- részesedések bekerülési értéke cégalapításkor, tőkeemeléskor
- bizományi díj és a vásárolt vételi opció díjának kezelése
- gazdasági társaság átalakulása esetén
- kamatozó értékpapírok beszerzése

Év végi értékelés

- egyedi értékelés
- átlagár (csoportos nyilvántartásnál)
- FIFO

Bekerülési érték (aktivált érték)

- évközi csökkenés

= Bekerülési érték év végén (könyv szerinti érték)

- értékvesztés

+ értékvesztés visszairása

± devizás tételek árfolyam - különbözete

*Értékpapírok
értékvesztésére,
és annak visszairására
vonatkozó szabályok*

Tulajdoni részesedést jelentő befektetéseknél

- Értékvesztés

Ha a mérlegkészítés időpontjában a könyv szerinti érték tartósan és jelentősen meghaladja a piaci értéket.

Az értékvesztés megítélésének szempontjai:

- ❑ piaci tendenciák, tőzsdei árfolyamok
- ❑ megszűnő társaságnál a várhatóan megtérülő összeg
- ❑ saját tőke / jegyzett tőke aránya
- ❑ könyv szerinti érték / névérték aránya

Tulajdoni részesedést jelentő befektetéseknél

- Visszairás

Ha a befektetés mérlegkészítéskori piaci értéke tartósan és jelentős összeggel nagyobb a könyv szerinti értéknél.

- Max. az eredeti bekerülési értékig (értékhelyesbítés lehet!)

Hitelviszonyt megtestesítő értékpapíroknál - Értékvesztés

1 évnél hosszabb lejárat

Ha a mérlegkészítés időpontjában tartósan és jelentősen meghaladja a felhalmozott kamattal csökkentett piaci értéket.

Az értékvesztés megítélésének szempontjai:

- a felhalmozott kamattal csökkentett tőzsdén, vagy azon kívüli árfolyam
- a kibocsátó piaci megítélését, annak tendenciáját (beváltásakor megtérül-e az ára)

Rövid lejárat

Értékvesztést kell elszámolni, ha a névérték + a kamat visszafizetése nem valószínűsíthető.

Devizás tételek értékvesztése

Külföldi pénzürtékben nyilvántartott részesedés,
hitelviszonyt megtestesítő értékpapír esetében:

1. lépés:

értékvesztés, visszaírás megállapítása devizában, átszámítás
nyilvántartási árfolyamon

2. lépés:

év végi átértékelés, árfolyamváltozás összegének megállapítása

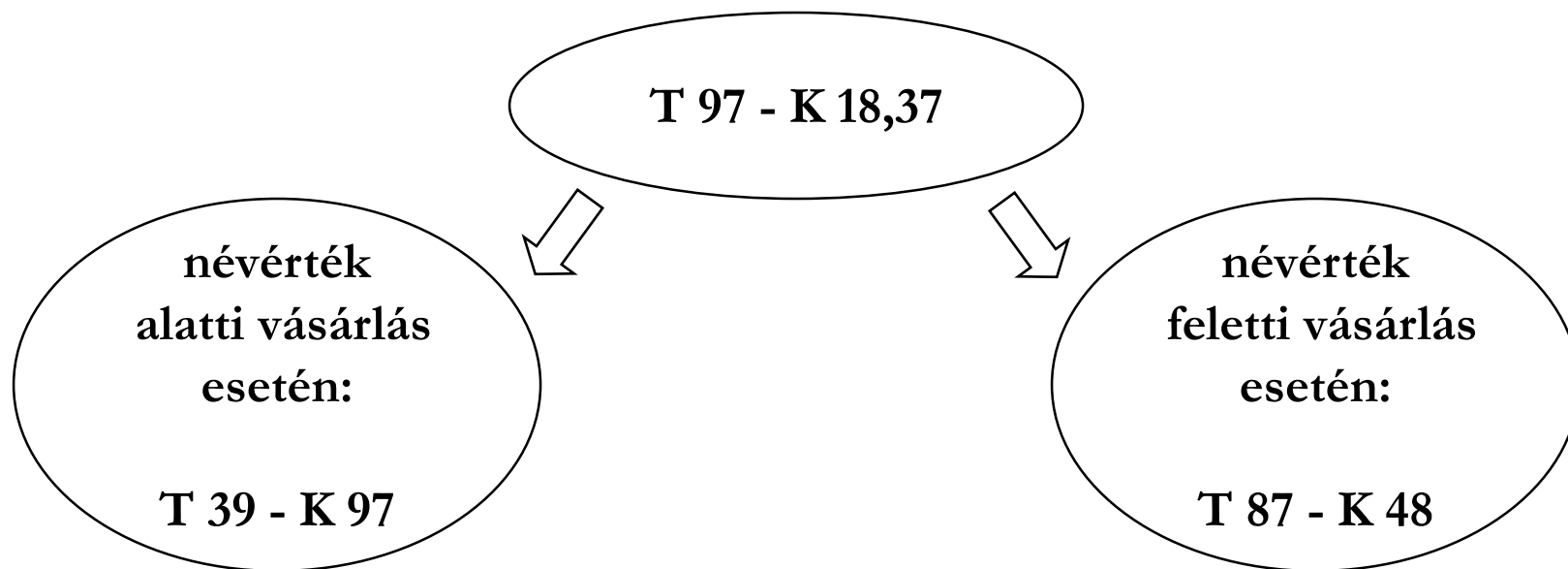
*Értékpapírok
főkönyvi elszámolása*

Állománynövekedések

Beszerzés I.

T 17,18,37 - K 384,381,479

Kamatozó értékpapír esetében az utolsó hozamfizetéstől a vásárlás napjáig, az eladónak fizetett kamat:

Egyéb állománynövekedések

- Apportként behozott értékpapír

T 17,18,37 - K (359) 411

- Térítés nélküli átvétel (átadó által közölt értéken, max. piaci értéken)

T 17,18,37 - K 968

elhatárolás

T 968 - K 48

- Kapott, járó osztalék, kamat

T 384, 36 - K 97

*Értékpapírok
főkönyvi elszámolása*

Állománycsökkenések

Értékesítés

T 384,36 - K 376 (eladási ár)

Kamatozó értékpapír esetében eladási árban lévő kamat:

T 376 - K 97

T 376 - K 17,18,37 (nyilvántartási ár)

Árfolyam különbözet:

T 376 - K 97

vagy

T 87 - K 376

Egyéb állománycsökkenések

- Apportálás

T 376- K 17,18,37

T 17 - K 376

T 87 – K 376

vagy

T 376 – K 97

- Térítés nélküli átadás

T 868 - K 17,18,37

Egyéb állománycsökkenések

- Saját részvény, üzletrész bevonás

T 376 - K 37 (könyv szerinti érték)

T 411 - K 376 (névérték)

T 413 - K 376 (névérték)

vagy

T 376 - K 413 (névérték)

Lekötött tartalék feloldása

T 414 - K 413

Értékvesztés, visszairás

- Értékvesztés

T 87 - K 17,18,19, 37

- Visszairás

T 17,18,19,37 - K 87